

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Trenčiansky samosprávny kraj je oprávneným žiadateľom pre národný projekt „Podpora zamestnateľnosti v regióne horná Nitra II.“. Samosprávny kraj má vo svojej kompetencii všetky oblasti života občanov v kraji vrátane vzdelávania či sociálnej starostlivosti, okrem toho má povinnosť vypracovať a realizovať Plán hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja kraja (ďalej len „PHRSR“). V súlade s aktuálnym PHRSR má samosprávny kraj za úlohu vytvoriť podmienky pre hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov kraja. Územne TSK zahŕňa aj región horná Nitra, ktorý aktuálne prechádza transformáciou v rámci prechodu na ekonomiku „bez uhlia“, pre ktorú bol vypracovaný a vládou schválený Akčný plán transformácie uhoľného regiónu horná Nitra. Akčný plán sa stal súčasťou strategického plánovania ďalšieho rozvoja kraja. Trenčiansky samosprávny kraj sa podieľal na príprave Akčného plánu tejto transformácie a podieľa sa aj na jeho implementácii. V PHRSR v rámci priority s názvom „Udržateľná a spravodlivá transformácia TSK“, špecifického cieľa 4.3 Zlepšenie vzdelávania a kvalifikácie pracovnej sily sa v popise uvádza:

„V neposlednom rade je súčasťou špecifického cieľa aj posilnenie mimoškolského vzdelávania a rekvalifikácie s cieľom podporiť uplatnenie bývalých zamestnancov ťažobného priemyslu na trhu práce.“

Jednou z hlavných výziev transformácie regiónu horná Nitra je predchádzanie vzniku nezamestnanosti v dôsledku ukončenia banskej činnosti na hornej Nitre, ktorú je potrebné riešiť predovšetkým prostredníctvom správne nastavených rekvalifikačných a vzdelávacích aktivít. V procese transformácie je dôležité zmiernenie dopadov štrukturálnych zmien na región ale aj ďalší rozvoj kraja. Tento je v kompetencii Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktorý je autoritou pre riadenie regionálneho rozvoja. Zároveň je vyšší územný celok jediným prijímateľom, ktorý môže projekt v navrhovanom rozsahu realizovať a implementovať, nakoľko jeho kompetencie presahujú lokálny rozmer, ale na druhej strane sa zameriavajú výhradne na vlastné územie, na ktoré je potrebné národný projekt zamerať.

Vzhľadom na tieto skutočnosti nie je realizácia projektu prostredníctvom dopytovo orientovanej výzvy relevantná. Existuje jediný možný prijímateľ, na ktorého území je implementovaná špecifická priorita rozvoja regiónu na úrovni SR v súlade s uznesením vlády SR č. 580/2018 k návrhu problematiky transformácie regiónu horná Nitra v súvislosti s návrhom všeobecného hospodárskeho záujmu na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny (v rámci toho zapojenie do pilotného projektu Platformy Európskej únie pre uhoľné regióny).

II. Osobitná časť

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako Sprostredkovateľský orgán pre Program Slovensko vyzvalo Trenčiansky samosprávny kraj k príprave zámeru národného projektu, ktorého cieľom bude zmierniť dôsledky ukončenia banskej činnosti na zamestnancov Hornonitrianskych baní Prievidza, a.s., v skratke HBP, a.s. (ďalej len „HBP, a.s.“) a Slovenské elektrárne, a.s. závod Elektrárne Nováky so sídlom v Zemianskych Kostolčanoch (ďalej len „ENO“), a vytvoriť podmienky pre ich prechod z upadajúceho odvetvia ťažby hnedého uhlia do nového zamestnania v iných odvetviach hospodárskej činnosti v regióne.

Pre správnu a účelnú realizáciu boli do prípravy národného projektu zapojení ako partneri HBP, a.s. a ENO (ako súčasní zamestnávateľia, ktorí budú postupne ukončovať zamestnanecké vzťahy s pracovníkmi v odvetví v útlme).

Hlavným problémom, ktorý rieši národný projekt, je očakávaná strata zamestnania zamestnancov banského priemyslu a odvetví priamo naviazaných na ťažbu hnedého uhlia ako dôsledok ukončovania banskej činnosti v oblasti ťažby hnedého uhlia v regióne horná Nitra. Zamestnancom HBP, a.s. a ENO bude potrebné pomôcť pri nadobudnutí takých zručností, ktoré im umožnia ich ďalšie uplatnenie na trhu práce po ukončení pracovného pomeru tak, aby bolo nové uplatnenie pre konkrétnu osobu udržateľné. Je potrebné s týmito zamestnancami pracovať, ponúknuť im možnosť ďalšieho uplatnenia a pomôcť im s adaptačným procesom na nové profesijné zameranie.

Pod podporou týchto zamestnancov rozumieme opatrenia zabezpečujúce ich nezmenený finančný príjem (mzda) na úrovni priemernej mesačnej mzdy, sociálne poistenie a zdravotné poistenie, a to po dobu najviac 6 mesiacov po tom, ako bude stanovený dátum ukončenia ich pracovného pomeru. Právne by počas týchto najviac 6 mesiacov zostali naďalej v pracovnom pomere u svojho pôvodného zamestnávateľa, pričom popisy ich pracovnej činnosti, resp. pracovné zmluvy by boli zmenené tak, aby umožňovali ich účasť na podporných aktivitách: bilancia kompetencií, individuálne a kolektívne poradenstvo s tútormi, účasť na vzdelávaní a pod.

Ďalším problémom, na ktorý sa národný projekt nepriamo zameriava, je nefinančná pomoc pre súdržnosť zázemia zamestnancov, ktorí neodvratne prídu o zamestnanie v banskom a energetickom priemysle. Cieľom pomoci je prostredníctvom informácií, osvetovej činnosti, osobných konzultácií s tútorom a inými odborníkmi, ale aj vďaka pravidelnému stretávaniu účastníkov projektu na novom pracovisku vytvoriť prostredie v komunite, ktoré bude motivujúco vplývať na dotknutých zamestnancov tak, aby v nich prebudilo a udržalo záujem o opatrenia na zvýšenie ich adaptability na novú situáciu prostredníctvom osobného rastu (ďalšie vzdelávanie, rekvalifikácia, rozvoj mäkkých zručností) a tým napomohlo zabráneniu ich odchodu z trhu práce do pozície uchádzača o zamestnanie. Táto pomoc je nepriama a predstavuje nefinančný dopad projektu.

Trenčiansky samosprávny kraj ako prijímateľ bude zabezpečovať komplexné riadenie celého národného projektu. Okrem toho v zodpovednosti TSK budú nasledovné aktivity:

1. zabezpečenie činnosti a zasadnutí Riadiaceho výboru;
2. bilancia kompetencií účastníkov projektu;
3. sprevádzanie (tútorské) počas obdobia účasti v projekte;

4. zabezpečenie vzdelávania prostredníctvom úhrady kurzovného účastníkom projektu na nimi vybrané vzdelávacie kurzy v maximálnej sume 1500 eur na účastníka;
5. evaluácia projektu.

Pre realizáciu projektu bude dodávateľsky zabezpečená služba bilancie kompetencií pre zamestnancov HBP, a.s. a ENO.

Internými zamestnancami bude realizované tútorské sprevádzanie, evaluácia projektu a riadenie projektu.

Oprávnenými výdavkami sú bežné výdavky: mzdové výdavky, transfery, špeciálne služby, paušálna sadzba na ostatné výdavky projektu do výšky 7 % oprávnených priamych nákladov projektu. Predpokladaná doba realizácie projektu je 19 mesiacov, pričom realizácia projektu je naplánovaná do 1/2025. Projekt bude financovaný kombináciou systémov zálohových platieb a refundácie. Spolufinancovanie projektu sa bude dotýkať rozpočtu Trenčianskeho samosprávneho kraja v rokoch 2023-2025.

Celkový predpokladaný rozpočet národného projektu za všetkých partnerov v zmysle projektového zámeru: 12 851 521,67 eur.

Rozpočet Trenčianskeho samosprávneho kraja: 2 101 474,35 eur.

Spolufinancovanie vo výške 8%: 168 117,95 eur.

Podmienkou schválenia žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku a podpísania zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku je zabezpečenie realizácie a spolufinancovania projektu vo výške minimálne 8% z celkových oprávnených výdavkov Uznesením Zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja rovnako ako preukázanie schopnosti financovania prípadných neoprávnených výdavkov projektu.